

Zanimiv poziv slovenskih kmetov.

Ljubljana, 7. oktobra.

Načelnstvo „Samostojne kmetijske stranke“ je poslalo vodstvu JDS dopis, ki ga je prejel, kakor čujemo, tudi SLS in ki ga SKS objavlja v današnjem Kmetijskem listu kot odkle slovenskemu ljudstvu in nekako odprto pismo Slovenski ljudski stranki ter Jugoslovanski demokrati stranki.

Poziv slovenskih kmetov je že vsled načelnega stališča, ki ga zastopa, velenimiv in važen političen dokument, brez ozira na vprašanje, ali je cilj, ki ga ž njim SKS zasleduje, sploh dosegljiv. Gotovo se bo o njem v naši javnosti še mnogo razpravljalo in računati moramo s tem, da bo zanesel v mase našega kmetijskega ljudstva razpoloženje, ki ne bo ostalo brez posledice na potek volilnega boja. Pridržujemo si, da o dopisu SKS še pogloblje izpregovorimo.

Poziv se glasi:

Slovenskemu ljudstvu, „Slovenski ljudski stranki“ in „Jugoslovanski demokrati stranki“!

Iz srede slovenskega kmetijskega ljudstva se je lansko leto osnovala „Samostojna kmetijska stranka“. Njena zahteva je, da se kmetijski stan odse vsakega varuštva in da se odselej zastopa sam. Po vseh delih slovenske domovine je SKS našla odziv. Skoraj vse zavodno kmetijsko ljudstvo je danes v njenem taboru.

Volitve za ustavotvorno skupščino so razpisane. Volilni okrajši so tako prirojeni, da pride v kranjsko okrožje nekaj mest in industrijskih krajev, še več pa v štajersko okrožje. To dejstvo in pa, ker je še od prej en del kmetov organiziran v JDS in SLS, grozi vplesti SKS v strankarski boj, ki si ga ona pravzaprav ne želi.

Naš položaj na mejah je še nejasen. Na zapadu še nimamo granice, na severu je še boj. Ostrost strankarskega boja slabi ves narod napram Lahom in Nemcem, slabi ugled našega gospodarstva in naše valute. Med tem ko bi morali delati in delati, se bijemo med sabo.

SKS kot stranka z izključno kmetijskim značajem s tem slovesno izjavlja, da ne želi boja. Ne želi si grode borbe med strankami. Pa tudi boj kmeta z meščanom je nepotreben, če se da kmetu, kar je kmetovega, in če meščan ne jemlje, kar ni njegovega. Mi, ki zahtevamo popolno samoodlobo kmetijskega stanu, tudi drugim stanovom ne odrekamo njihovih pravic.

Tako gredo tudi pri volitvah kmetijski mandati kmetu. Kmet naj zastopa kmeta! Vsak mora priznati doslednost in pravilnost tega načela. Seveda morajo tudi drugi stanoviti, zlasti meščani, sami odločiti glede svojega zastopstva.

Ako JDS in SLS to načelo sprejmeta, potem ni treba nobenega boja. Pustite kmeta, da si svoje stvari sam uredi! Naj si sam izbere iz svoje srede kandidata! Sklicali bomo v tem slučaju po okrajnih kmetijskih meščanih ozira na to, ali so že pri nas organizirani ali ne, da si postavijo kandidata, ki bodo tako kandidati „Sa-

mostojne kmetijske stranke“.

Po številu mestnega nekmetijskega prebivalstva bi odpadlo na mesta po našem računu v kranjskem okrožju dvoje, v štajerskem četvero mandata. Ker pa predpisuje volilni red, da se poleg kandidatov s splošnimi pogoji postavijo še kandidati z akademsko izobrazbo, gremo mi še dalje: dajte kmetu splošne mandate, inteligentne pa si obdržite sami in jih razdelite med mestne stanovite.

Vabimo JDS in SLS, da z ozirom na nujnost te zadeve in da se izognemo boju, tekmo osmih dni izjavita načelnistvu podpisane stranke, da sta pripravljene na tem temelju razpravljati o strankarskem razmerju. Ako se stranki naši resni ponudbi ne bi odzvali, oziroma ako bi zgoraj razvidnih načel ne sprejeli, bo SKS v interesu kmetijskega ljudstva seveda primorana korakati naprej po začrtani poti brez vseh obziror.

V Ljubljani, dne 6. vinotoka 1920.

Načelnstvo „Samostojne kmetijske stranke“.

Jakob Kušar s. r.

Politične beležke.

✚ Poraz radikalcev v Vojvodini. Te dni so se vršile v Veliki Kikindi volitve v agrarno komisijo. Svoje kandidate so poslali samo radikalci in socialni demokrati; oddanih je bilo 348 glasov, socialisti so dobili 313 glasov, a radikalni kandidati le 35. Ta radikalni neuspeh je toliko značilnejši, ker smatrajo radikalci Vojvodino kakor svojo domeno.

✚ Izvenstrankarska lista v Vojvodini. V subotškem listu „Slobodna štampa“ pletira beograjski vseučiliški profesor dr. Kosta Kumanudi za sestavitev izvenstrankarske kandidatne liste v Vojvodini. Na tej listi naj bi bili dr. Jovan Cvijić, dr. Ante Trumbić, dr. Smolaka, Jovan Jovanović, Milan Marjanović, dr. Boža Marković, Milan Grol in Rudolf Giunio.

✚ Bosanski radikalci in Čokorile. Zveza tiskarjev v Bosni je sklenila, da nobena organizirana tiskarna ne sme tiskati „Srbske zore“, šovinističnega glasila znanega velikosrbskega Čokorile. Ali predsednik bosanske vlade doktor Srškić je obvestil tiskarne, da bo vzel tiskarnam, ki ne bi hotele tiskati tega lista, ki se ga vsak pošten Srb sramuje, koncesijo. Zveza tiskarjev se je pritožila zaradi tega famoznega ukaza na ministrstvo za notranje zadeve! Postopanje dr. Srškića je dokaz, da bosanski radikalci simpatizirajo s protidržavno gonjo Čokorile.

✚ Bolgarska propaganda v Makedoniji. Iz Skoplja javlja dopisni urad: Bolgarska propaganda se je iznova pričela širiti po vsej Makedoniji. Propaganda širijo ne samo bolgarski agenti, ki so prišli preko meje, ampak tudi sami občinski funkcionarji v komunističnih občinah. Ti so v zvezi z bolgarskimi komitaši, ki so že večkrat vpadli na naše ozemlje. Trudijo se, da bi preprečili delovanje našega orožništva, ki je pričelo energično zasledovati komitaše.

✚ Češki parlament je sklican za 26. oktober.

✚ Laške priprave za jadransko konferenco. Iz Trsta nam poročajo: V zadnjem času se opažajo v zasebnem ozemlju razna premikanja čet, ki niso več ona običajna, s katerimi se vsako toliko zamenjavajo čete ob premirju črti. Dočim se še do pred kratkim koncentrirali večje mase vojaštva v snežniškem kotu, je sedaj prišla na vrsto predvsem Kanalska dolina na Koroškem.

✚ Avstrija-Nemčija-Italija. Sklep avstrijskega parlamenta o plebiscitu za združitve Avstrije z Nemčijo je odprl oči tudi onim zavezniškim krogom, ki so doslej redno zagovarjali Avstrijo kot nedolžno žrtev nemške imperializma. „L'Homme Libre“, ki je doslej zastopal najnepristopnejše stališče proti Avstriji, dokazuje Franciji, kako je Avstrija enaka sovražnica Francije, kakor je Nemčija ter pravi, da si Avstrija sama nikdar ne bi upala izvršiti tako eklatantne kršitve mirovne pogodbe, ako ne bi imela opore, a mogoče še celo vspodbude med onimi, ki so podpisali kakor zmagovalci mirovno pogodbo. Ze dalj časa se opazujejo intimitne zveze med Rimom in Dunajem. Bivanje bratov Segrejev na Dunaju — prvi je general in šef italijanske misije, a drugi kapitalist, ki ustanavlja trgovske in denarne zveze, favoriziranje avstrijskih aspiracij od strani Italije v raznih spornih vprašanjih s sosedi, vse to je jasen dokaz, da Avstrija ni ravna iz svoje inicijative. V Italiji je danes na vladi Giolitti, ki je leta 1915. padel ravno zato, ker ni pristal na intervencijo Italije. Te dni je potoval iz Rima v Berlin Giolittijev zaupnik, poslanec Tovini, a takoj nato avstrijski parlament sklepa o plebiscitu. V vseh teh dogodkih vidimo tajno pot, ki vodi iz Berlina preko Dunaja v Rim in obratno! Na vzhodu mala ententa, med malo entento in Francijo zveza Rim-Dunaj-Berlin, a za Francijo ostaja ona lepa splendit isolation, ki naj bi bila nagrada Franciji za vse njene žrtve v svetovni vojni.

✚ Nemška socialna demokracija na Češkem proti komunistom. Na kongresu nemške socialne demokratske stranke na Češkoslovaškem se je dvotretinska večina izrekla proti vsem komunističnim tendencam; na kongresu so zmagali zmerni elementi z načelom nemškim večinskih socialistov glede samoodlobe Nemcev v Češkoslovaški. Vprašanje o pristopu nemške socialne demokracije k III. internacionali in o narodnostnem problemu sta bili odgojeni. Sprejet je bil sklep, da nemška socialna demokracija ne stopi v vlado. Tako je ruska komunistična struja na Češkem doživela že drug poraz; prvega v češki, a drugega v nemški socialni demokraciji.

✚ Demobilizacija na Češkem je odrejena za 12. oktober. Trajala bo do februarja 1921.

✚ Poset madžarskih politikov v Beogradu. „Magyar Ország“ javlja, da se vodilni madžarski krogi zopet bavijo z mislijo poseta nadžarskih parlamentarcev v Beogradu.

Korošci! Zelena glasovnica je prusko in italijansko suženjstvo, bela je jugoslovanska svoboda.

Pristašem JDS v Ljubljani.

Preglejte takoj volilne imenike, ki so razpoloženi.

Ugovine, če je vsak naš pristaš opisan v volilni imenik in če je pravilno vpisan. V volilni imenik spada vsak moški, ki je bil dne 25. septembra 21 let star, in ki biva že pol leta v občini.

Nasprotnike, ki nimajo teh pogojev, izreklamirajte.

Opozarjam, da so volilni imeniki zelo nepopolni, da so izpuščene cele hiše, celi deli ulic, zato naj vsakdo pogleda če je vpisan.

Volilni imeniki so na razpolago v tajništvo JDS, Narodni dom, I. nadstropje, in sicer vsak dan do ponedeljka od 9. do 13. in od 15. do 18. ure ter v posameznih okrajih pri političnih društvih JDS.

Z reklamacijami hitite, ker v ponedeljek konča za Ljubljano reklamacijska doba.

Vse podrobne informacije pri tajništvu in pri naših krajevnih političnih organizacijah!

Domače vesti.

Ljubljana, 7. oktobra.

✚ Politični klub JDS ima nocoj ob 20. uri v prostorih tajništva JDS (Narodni dom) važen sestanek.

✚ Sestanek odbornikov političnih organizacij JDS se vrši jutri v petek popoldne ob 6. uri na določenem mestu, kakor naznanjeno v vabilih. Važnost razgovora zahteva polnoštevilne udeležbe.

✚ Predsedniki volilnih komisij. Ker so vsa ministrstva pozvala podrejene urade, da imenujejo primerne osebe za predsednike volilnih komisij in ker je prišel v javnost le tozadeven poziv ministrstva za vere, se je raznesla vest, da bodo predsedniki volilnih komisij večinoma duhovniki. Ta je bosa, kajti predsedniki so predvsem sodniki, potem juristi sploh, uradniki sodnij in absolutni kakih strokovnih šol. Duhovnike bi se komaj dalo dati v poslednjo kategorijo. Duhovniki, ki nimajo doktorata, tudi ne morejo biti kvalificirani kandidati.

✚ Jugoslovenci-Amerikanci, ki so se zopet stalno naselili v domovini imajo volilno pravico v tisti občini, v kateri od 20. septembra nazaj računano bivajo že 6 mesecev. Ako je bila njihova odsotnost prisilna, recimo, ker so bili konfinirani ali internirani, ali pa se jim je prepovedala vrnitev, ali pa so bili pri vojaki, taka odsotnost ne šteje. To velja tudi za take Slovence, ki so že ameriškanski državljani.

✚ Dopotovali ministri. Iz Beograda poročajo, da so se vrnili ministri dr. Korošec, dr. Krizman, dr. Janković in dr. Ninčić; prva dva sta imela radi boleznijo dopust, druga dva sta se pa vrnila iz bruseljske konference.

✚ Minister Drašković v Zagrebu. Dne 16. t. m. se vrši v Zagrebu zborovanje Jugoslovanske demokratske stranke. Zborovanja se udeležijo tudi ministri notranjih del g. M. Drašković.

✚ Naši novi atašee. Za našega vojnega atašeeja v Sofiji je imenovan generalštabni polkovnik Mišutin Dj. Nedić, designirani ataše v Bukareštu in bivši načelnik štaba dravske divizije v Ljubljani; za atašeeja v Atenah je imenovan peš. podpolkovnik Pavle E. Jurišić, dosedaj v službi pri našem poslanstvu v Atenah.

✚ Nov ruski ataše v Beogradu. Ruski vojni ataše v Beogradu, general Artamanov, bivši komandant ruskih divizij na solunski fronti, je odpoklican v Wranglov štab na Krimu; za novega

atašeeja je imenovan general Dimitrij A. Nikolajevič.

✚ Prva sekretarica v ministrstvu prosvete. Po predlogu organizacije beograjskih učiteljic je imenovan minister prosvete za sekretarico ministrstva prosvete in za referentnjo za žensko ljudsko šolstvo Kosaro Jankovićevo, učiteljico v Trsteniku.

✚ Posojilnica v Kandiji, eden največjih doleznih zavodov, ki je bila do sedaj v klerikalnih rokah, je prešla v upravo pristašev SKS, ki so zmagali pri volitvah v upravni odbor z dvotretinsko večino.

✚ Razburjenje v Gradcu. Neki Mariborčan, ki je prispel včeraj iz Gradca pripoveduje, da vlada v mestu vsled slabih vesti, ki prihajajo iz Koroške, naravnost neizdržna vznemirjenost, katera se zrcali zlasti v divjem sovraštvu proti vsemu, kar je slovenskega. Na kolodvoru in po mestu je vse polno lepakov z napisom: „Unser Kärnten in Gefahr.“ Slovenci niso več varni. Celo naši v mestu muče se oficirji so dobili migljaj, naj se v svrhu preprečenja incidentov oblečejo raje v civilno obleko. Včeraj se je po Gradcu govorilo, da plebiscita sploh ne bo. Kljub skrajnemu pesimizmu na napenjanje Gradčani še zadnje moči in hite trumoma v glasovno ozemlje, da bodo lahko prisotni in sodeležni velikega poraza, ki čaka njihove bratce, koroške nemčurje, v nedeljo.

✚ Zene mariborskih nemških železničarjev sodelujejo pri propagandi za Koroško na ta način, da se vozijo po gobe v Medlovo, kjer ostanejo potem čez noč do drugega dne. Na povratku v Maribor prinašajo s seboj cele zavitke nemških propagandnih slik in letakov, v katerih se sramoti med drugim tudi general Maister. V sredo zvečer je ena teh družb pozabila v vlaku veliko zalogo propagandnih letakov, ki so bili zaplenjeni.

✚ Prepovedan list. Radi lažnjivega in tendencioznega pisanja je minister za notranja dela zabranil listu „Villacher Zeitung“ pošiljanje v našo državo.

✚ Demonstracije tržaških fašistov proti socialističnim poslancom. Ko so bili socialistični italijanski poslanci, ki se mude na konferenci v Trstu, včeraj opoldne na kosilu v hotelu Continental, se je zbrala pred hotelom precejšnja množica fašistov, ki je demonstrirala proti socialistom s klici: „Živela Italija!“ Ko so se pripravljali, da vdvo v

Prosvefa.

— „Gledališki list“ in „Maska“. Potrebna nam je bila revija, ki naj bi javnost zainteresirala ne samo za gledališče, ki bi morala ustvariti tudi stik med gledališkim občinstvom in igralci. Ali po mojem mnenju ne zadostuje in ne zadovoljuje niti prva niti druga publikacija. „Gledališki list“ je zasnovan po vzgledu nemških gledaliških listov — programov, ki so se prodajali pri blagajni in biljetarjih za vsako predstavo, v tem programu smo imeli kratko vsebino dela, malo kritično razpravo in nekaj ilustracij. To in samo to spada v „Gledališki list“ — program, a nikakor bi ne uvrstili v ta list člankov, kakor je bil „Kritika in igralci“ v 4. številki, to spada v gledališko revijo, v list, ki smo pričakovali, da ga dobimo v „Maski“. Izšla je tudi ta, ki nas je popolnoma razočarala. Kaj hoče biti pravzaprav „Maska“? Gledališka revija ali pa strokovni list. „Maska“ izdaja igralska organizacija in to je dokaz, da „Maska“ ne moremo smatrati kakor revije, ki bo objektivno poročala o delovanju naših gledališč, o delu odgovornih gledaliških faktorjev, ki bo prinašala objektivne kritike o igralcih, ker v svoji najboljši veri v objektivnost lastnika in urednika revije si ne moremo zamišljati te objektivnosti, ki bi morala biti prvi predpogoj take revije. Tako je torej namen „Maske“ že pri

rojstvu zagrešen. „Maska“ kakor gledališko revijo, ki bi bila slika našega gledališkega življenja, nikdar in nikakor ne bi smela izdajati sama igralske organizacije. Ta more izdajati samo strokoven igralski list, ki bi naj bil v pomanjkanju naše gledališke tehnične literature vademecum vsakega igralca. Semkaj bi spadale študije o inscenacijah, režijah, kostumih, lipšanju; sploh v glavnem o vsem, kar se nanaša na zunanjo stran uprizoritve! Tega v „Maski“ nismo našli, ter je zaradi tega tudi ne moremo smatrati kot strokoven list. — Kakor zelo je ideja gledališke revije v Sloveniji bilo samo pozdraviti, tako je smatrati izvedbo te ideje — kar nam dokazuje prva številka kot popolnoma zagrešeno. Povdarjam še enkrat, da nam je gledališka revija potrebna ali v taki obliki ne! Sedaj imamo takorekoč naenkrat dve reviji, ki pa nobena ne odговarja svojem namenu! Današnji „Gledališki list“ naj ostane v resnici le samo gledališki list, a „Maska“ naj postane revija in to revija v pravem pomenu besede, a obenem tudi strokovni list, ki nam je nad vse potreben! Ali te revije nikakor ne bi smela izdajati igralska organizacija sama kakor svoje glasilo. Izdajati in urejevati bi se morala ta revija zunaj gledališča, imeti ne bi smela nobenih zvez niti z gledališkimi pisarnami, niti z garderobami. Da so te moje misli vsem opravičene, nam dokazuje že pr-

va številka „Maske“, ki je začla v ton dnevnih žurnalistik in v načinu onega kritiziranja, ki bi moralo biti ravno klasičen vzgled, kako se ne sme kritizirati. Zal bi nam bilo, ako bi „Maska“ zaradi teh ravno omenjenih napak, ne mogla vršiti svoje naloge — vsaj taka, kakor je danes, tega sploh ne more — zato svetujem, da naj se kar najprej izvrši to, kar sem začrtal zgoraj v nekoliko potezah.

— „Društvo ljubiteljev poljskega naroda“ priredi tudi letos tečaj za učenje poljskega jezika. Poljski narod je po številu drugi izmed slovenskih narodov, po kulturi pa zavzema med njimi eno izmed prvih mest. Razgovor o otvortvi kurza se bo vršil v petek, dne 8. oktobra ob 18. uri na realni gimnaziji na Poljanah, I. nadstropje. Vabimo člane društva, pa tudi nečlane, zlasti dijaštvo, da se udeležijo kurza v čim večjem številu.

— Naša deca. V Beogradu je začel izhajati list za otroke, lepo v barvah ilustriran. Ureja ga Jelena Zrnčić, ilustrira pa J. Danilovac. Na naslovni sliki vidimo našo jugoslovansko dečo, kako pleše kolo. Med njimi je tudi dedica v slovenski narodni noši. List je za otroke zelo primeren in se v njem z lahkoto uče arbohrvaštine. Priporočamo ga prav

toplo vsem. Dobiva se po knjigarnah. Stane štiri krone, kar ni drago za 16 ilustriranih strani. Otroci bodo imeli pri njem mnogo zabave, ker ima v slikah razne igre za našo dečo.

— Nov list za mladino. Ministrstvo prosvete je sklicalo enketo, katera proučava vprašanje o ustanovitvi mladinskega lista, ki naj bi imel nalogo vzgajati mladino v duhu narodnega edinstva.

— Glasbena Matica v Celju pripravlja za november šolski koncert in velik javni koncert.

✚ Francosko-slovenska organizacija. Osebe, ki se zanimajo za francosko-slovensko organizacijo, naj se sigurno javijo v ponedeljek 11. oktobra ob 18. uri v Narodnem domu, pisarna Franco-Slovence.

— Triumfalni uspeh Zlatko Balokovita v Mariboru. Naš jugoslovanski virtuos je dosegel tu velikanski uspeh. Velika Götzova dvorana je bila nabito polna. V sled brezkončnih ovacij, ki so se nadaljevale celo na cesti, primoran je bil priljubljani umetnik dodati še 10 komadov.

✚ Pokopališče umetnikov. Umetniško odeljenje ministrstva prosvete se je obrnilo do beogradske občine s prošnjo, da mu na novem pokopališču v Beogradu odstoji celo par-

celo, na katero bi se s starega in novega pokopališča prenesli grobovi vseh tamkaj pokopanih znanstvenikov, književnikov in umetnikov.

— Hrvatsko-srbski jezik na varšavski univerzi. Poljski konzul v Zagrebu je od rektorja varšavske univerze prejel obvestilo, da se na ta mošnjem vseučilišču v najkrajšem času uvedene stolica za hrvatsko-srbski jezik in književnost.

— Češko-jugoslovanska kulturna zveza. Pri jugoslovanski misiji v Pragi, ki jo je ustanovila češka vlada, da pospešuje naše gospodarske in kulturne zveze je nastavljen prof. Prochazka, dosedanjí urednik „Obnove“. Urednik „Obnove“ v Zagrebu je postal T. Truhelka. Prof. Prochazka je znan kot dober poznavalec čeških in naših kulturnih razmer in bo na svojem novem mestu lahko mnogo storil za skupno stvar.

— Temeljni kamen za spomenik češkemu politiku in časnikarju K. Havličku so položili v nedeljo z velikim slavljem v Nem. Brodu, kjer je bil Havliček leta 1851. aretiran in potem interniran v Briksanu. Havliček je bil rojen leta 1821. in bo drugo leto češki narod slavil njegovo stoletnico. Slavlja so se udeležile vse stranke.

Hotel, je prišla policija, ki je demon-
strante razglašala, a vojaštvo je zaprlo
vse bližnje ulice. Demonstracije se po-
tem niso ponavljale.

* Obiskba dobrovoljskih invali-
dov. S členom osmim Uredbe o do-
brovoljcih je določeno, da pridejo do-
brovoljski invalidi pri natečajih za
državne službe v prvi vrsti v poštev.
A ker se je na pristojnih mestih bilo
nekako pozabilo na to določbo, je mi-
nistristvo za socialno politiko pozva-
lo vse urade, naj se ravna po točno
po ministrski naredbi.

* Kredit 20 milijonov dinarjev je
dobilo ministrstvo prehrane za na-
bavo živil za obubožane kraje. Ži-
vila se bodo delila deloma brezplačno,
deloma po znižani, deloma pa
po nabavni ceni.

* Iz Kranjske gore nam pišejo: Pre-
tečeni teden nas je zapustil gosp. dok-
tor Tičar, zdravnik. Šestnajst let je
bival med nami. Ves ta čas je delo
delal v blagor in korist kranjskega
občana. Ne-le kot izvrsten zdrav-
nik, temveč tudi kot večletni župan je
znan dobro voditi vse občinske posle
in ljudem svetovati, da so šli prava
pota. Njemu gre zasluga, da je postala,
skoraj „svetovno“ znana elektrarna
last občine. Tudi letovišče društvo in
podružnica SPD. izgnala svojega de-
lavnega načelnika. Delavnega, napred-
nega moža bomo vsi zelo pogrešali.
Želimo mu na novem mestu obilo uspe-
ha in sreče.

* Prižbota starišev. Oče, ki ima šolo-
obvezne otroke, nam piše: Počitnice so
bile dolge, toda za našo prosvetno u-
pravo še vedno prekratke. Poverjenost
za uk in bogocastje porabi menda ves
svoj čas za politiko, zato ni čudno, če
je pozabil skrbeti, da bodo naši otroci
mogli dobiti učnih knjig. Zaman pov-
prašujemo po knjižarnah — knjig na-
zlic obljubam ni. Naše učiteljstvo po
svoji ogromni večini vpoštevata težavne
razmere in skuša otrokom s potrebnimi
in natančnim razlaganjem nado-
mestiti knjige. Ponekod pa ne vidimo
pravega razumevanja in v šoli Uršu-
link se je n. pr. zgodilo, da je učiteljica
v nekem razredu zagrosila učencem s
slabim redom iz vedenja (!), ako si ta-
koj ne preskrbe potrebnih učnih knjig.
Otroci jokajo, stariši kolnejo — knji-
garne skomigajo z ramami, poverjenik
pa mirno opravlja svoje strankarske
posle.

* Posestniki in najemniki zemljišč
se opozarjajo na razglas mestnega
magistrata ljubljanskega o pokonča-
vanju škodljivca mrčesa.

* Komanda dravske divizijske oblasti
pozivlje vse rezervne sprejete in še ne
sprejete častnike, vse aktivne nesprejete
častnike in vse penzionirane častnike,
da se prijavijo pukovskim okružnim ko-
mandam, na katerih ozemlju žive. Kdor
je bil stalno premeščen z ozemlja ene
pukovske okružne komande na ozemlje
druge, se mora prijaviti obema koman-
dam. Prijave se lahko izvrše ustno
na dotični komandi ali pisмено z na-
tanočnim navedbo kraja, ulice in številke
bivališča.

* Ljubljanske trgovine so bile danes
pop. povodom protestnega shoda
da gospodarskih organizacij zapre.

* Nabava koroze za pasivne kraje.
Ministrstvo za prehrano in obnovo
je pričelo z nabavo 2000 vagonov ko-
ruze za prehrano prebivalstva v pa-
sivnih krajih.

* Vojni muzej v Beogradu. V Beo-
gradu se gradi v gornjem delu me-
sta vojni muzej tamkaj, kjer se je
prej nahajala komanda aktivne vojske.
Stavba bo še letos pod streho in se
prihodnje leto izroči svojemu namenu.

* Vpisovanje na ljubljanski uni-
verziteti za prihodnji zimski semester
traja še danes in jutri. Naknadno
vpisovanje je z dovoljenjem deka-
nata možno še do 16. t. m.

* Most med Novim Sadom in Pe-
trovaradinom, ki se namerava zgra-
diti, bi veljal po najnovejših računih
80 milijonov kron. Ker je vlada izja-
vila, da ne more prispevati k gradnji,
se bodo vršila sedaj pogajanja
z okoliškimi občinami v Sremu in Voj-
vodini, da bi prispevala vsaka neko-
liko.

* Praški akademiki so izdali te-
dni poziv vsem visokošolskim studen-
tom, da se udeležijo skupnega dela za
novo stavbo, kjer bodo imeli svoja
stanovanja. Vsi delavci mnogih dijakov
na cesti. Pomagali si bodo na ta način,
da bodo vsi delali pri zidarijih, da
postavijo v enem mesecu hišo, kjer
bodo dobili vsak svojo sobo, kdor se
dela udeleži.

* Iz Celja nam pišejo: Kakor smo
izvedeli, so dobili celjski in mariborski
Nemci iz Koroške poziv, naj pri-
dejo na pomoč v plebiscitno ozemlje.
Baje so nekateri obljubili svoj pri-
hod. Ne verjamemo, ker so naši Nemci
prepametni, da bi se očitno spravi-
li v konflikt s kazenskim zakonom.

a Slovensko šolstvo. Na slovenskem
učiteljski v Tolminu se prične šol-
sko leto dne 15. oktobra. — Na šoli
Glasbene Matice v Trstu se vrši te dni
vpisovanje.

* Promet v tržaških prostih lukah.
V zadnjem času je postal promet v
prostih lukah tržaških zelo otežkočen
zastajanja naloženih vagonov. Razni
trgovci so trpeli vsled tega veliko ško-
do. Na pritisk s strani generalnega
ravnateljstva državnih železnic je ravnatelj-
stvo tržaških javnih skladišč od-
redilo, da se povišajo pristojbine za
ležnino v onih slučajih, v katerih ne iz-
dani po prihodu. Ta odredba ima velja-
prazni stranka vagona v teku desetih
dni za tri mesece, pričnši s 1. novem-
brom 1920.

* Aproximacija z jajci v Celju se
začasno uredi tako, da bodo dali ve-
lenakupovalci v celjskem političnem
okraju za aprovizacijo Celja in oko-
lice, Trbovlje in razne druge indu-
strijske kraje tedensko po 8 zabojev
po 1440 jajc na razpolago po zni-
žani ceni K 1-50. Ta množina je oči-
vidno mnogo premajhna.

* Otvoritev nove telefonske centra-
le. Pri poštnem in brzojavnem uradu
Kokra se je otvorila 24. septembra
t. l. telefonska centrala z javno go-
vorilnico za krajevni in medkrajevni
promet.

* Cerkvena tatvina. V frančiškanski
cerkvi so že dalj časa zasledovali spre-
tnega tatu, ki je kradel raz oltarje prte
in praznični razne nabiralnike. Včeraj
so pa zvečer zalotili ravno pri izpra-
njevanju nabiralnikov neko žensko, ki
je z žico vlekla iz nabiralnika denar.
Tatvica, ki je neka begunka z Goriškega,
in je bila nedavno kaznovana zaradi
cerkvene tatvine v ljubljanski nunski
cerkvi, so izročili policiji.

* Na nenavaden način je utočila po-
sestnika žena, 53 let stara Marija Je-
rinc iz Vodice na Gorenjskem. V pone-
deljek dopoldne je šla po vodo na bli-
žnji studenčnjak, ki je 70 cm globok in
ograjen z 80 cm visoko ograjo. Ko je
izjemala vodo, ji je najbrže prišlo slab-
o, izgubila je ravnotežje ter je padla
v vodo. Šele opoldne, ko je prišla k
vodnjaku po vodo posestnika žena
Frančiška Hafner, je opazila njeno tru-
plo v vodi.

* Vlomni in tatvine. Matevž Košir in
France Vidmar sta vlomila v občinsko
klavirnico na Jesenicah ter odnesla me-
sarijem 16 kg govejega mesa. Koširja
so potem orožniki zasledili, ko si je
ravno pripravil iz ukradenega mesa
mastno kosilo. — Uslužbenec ljubljans-
ke mestne aprovizacije Anton Zvoček
je kradel iz skladišča v cerkvi sv. Jo-
žefa moko ter jo prodajal raznim stran-
kam po 10 K kg. Vsega skupaj je od-
nesel 60 kg bele moke št. 0. Bil je are-
tiran. — V trgovino Marije Snaj v
Mali vasi na Ježici je vlomila neka ci-
ganska družba ter odnesla za 7048 K
raznega manufakturnega blaga.

* Nezgode. Prst na levi roki si je od-
žagal mizarški pomočnik Fran Šimic v
Sodni ulici, ko je delal na stroju. —
Težko se je ranil s koso na nogi pri
košnji 13letni Franc Štefe iz Senčurja
pri Kranju.

* Aretirani „šibarji“. Kakor je iz-
vedel naš izveščitelj, je bilo te dni
aretiranih v Mariboru več Zagrebčanov,
ki so tihotapili z valutami. Ene-
mu izmed njih je bilo zaplenjeno
30.000 dolarjev in ima torej okoli
4 milijone kron škode. Eden izmed
aretirancev se piše Pajo Gluck.

* Velika tatvina na železnici. Tat-
vine na železnicih se kljub energič-
nim ukrepom še vedno dogajajo zla-
sti na progi Zagreb-Brod. Pretečeni
ponedeljek se je pripetil posebno
značilen slučaj. Subotška tvrdka Vu-
ković in nekateri drugi trgovci so
pripeljali z Dunaja veliko količino
blaga. V vlakcu se je nahajal pose-
ben spremljevalec. V Zagrebu je bilo
blago še popolnoma v redu, v Sisku
pa je spremljevalec s strahom opazil,
da je vagon, v katerem je bilo
najdragocenejše blago, bil siloma od-
prt in popolnoma opljenjen. Tatvina
se je torej izvršila na odprti progi
Zagreb-Sisek. Škoda znaša nad en
milijon kron.

* Cene sladkorja v Zagrebu so za-
radi velikih porudbpadle. Sladkor se
ponuja na debelo po 64 K, sladkor
v kristalih pa še ceneje.

* Prijet ubijalec. V torek ponoči so
policijski organi na glavnem kolo-
dvoru prijeli 19letnega čevljarkega
vajenca Angela Magajno iz Sv. Kri-
ža pri Trstu, ki je minulo nedeljo
ubil ljubčka svoje sestre Franceta
Tenceta, za katerim je v razjarjeni-
sti virgel poleno ter ga tako nesrečno
zadel, da je bil Tence takoj mrtev.
Magajna je nato pobegnil preko de-
markacijske črte v Ljubljano. Pri
policiji je izjavil, da je bil v nedeljo
popolnoma pijan in da se na nič ne
spominja. Izročili so ga deželnemu
sodišču.

Gospodarstvo.

**Protestni shod slovenskih
gospodarskih organizacij.**

Ljubljana, 7. oktobra.

V veliki dvorani Mestnega doma se
je vršil danes popoldne jako dobro
obiskan protestni shod gospodarskih
organizacij Slovenije proti novim davč-
nim bremenom, ki jih nalaga našemu
gospodarstvu provizorični finančni
zakon za leto 1920/21. Shodu so prede-
dovali g. Dragotin Hribar kot zastop-
nik Zveze industrij ter gospoda Sa-
rabin in Franchelli kot zastopnika tr-
govskih, odnosno obrtniških organiza-
cij. Navzoči so bili tudi poslanci Kra-
mer, Brezgar, Pestotnik in Puc. Potem,
ko je predsednik Hribar pozdravil na-
vozno in označil namen in pomen shoda,
sta referirala veletrež Jelačin o
splošnem gospodarskem položaju, taj-
nik trgovske in obrtne zbornice dok-
tor Mohorič pa o prometnem davku in
o novih trošarinah.

Referent g. Jelačin je ostro kritiziral
državno finančno gospodarstvo, ki sle-
po troši in ravno tako slepo išče po-
kritja. Trgovski in sploh pridobitveni
stan nima nikjer zaščite. Govornik ostro
napada slovenske liste brez razlike
strank in slovensko žurnalistiko, ki ne-
prestano tolče samo po trgovcih. Va-
žno vprašanje izvoza je popolnoma na-
pačno urejeno. Trgovci so za prosto
konkurenco. Centralna vlada ne pozna
razmer, ker ne pripušta, da pridejo na
važna mesta tudi uradniki iz naših
krajev. Ukrepi za pobijanje draginje
so zgoreli. Kot prvega bi trebalo ob-
tožiti zaradi navijanja cen finančnega
ministra. Govornik protestira proti te-
mu, da država podpira konzumne or-
ganizacije s sredstvi iz žepov trgovcev.
Te organizacije so same največji špek-
ulanti. Gospodarske organizacije mo-
rajo napeti vse svoje sile, da se finančni
zakon temeljito revidira.

G. dr. Mohorič je nato prečital spo-
menico, iz katere navajamo: Finančni
zakon je proglašen na popolnoma ne-
ustaven način in je zadel trgovstvo, in-
dustrijo in obrt takorekoč čez noč. No-
vi davčni predpisi naj se v bodoče ve-
žejo na preključni rok dveh mesecev
med objavo in uveljavljenjem. Prometni
davek naj se ukine, dokler ne bo do-
ločena njegova končna oblika in način
pobiranja. Protestiramo, da bi bilo pro-
metnemu davku podvrženo samo trgo-
vstvo, industrija in obrt, zadružništvo in
razni drugi zavodi pa bili oproščeni.
Najbolje bi sploh bilo, da finančni mi-
nister zviša splošno pridobitno za 160
milijonov kron, ki jih namerava dobiti
iz prometnega davka v Sloveniji. Kot
pritožbeno inštanco zahtevamo finančni
delegacijo v Ljubljani. Gospodarske
organizacije protestirajo proti specijal-
ni trošarini za Slovenijo in za mesto
Ljubljano. Odločno odklanjamo pred-
pis, da bi se trošarine plačevale v zla-
tu. Dosedanja trošarina je pa tudi pre-
visoka in je nevarna za narodno gos-
podarstvo zaradi tega, ker dviga ceno
skoro vsem najvažnejšim živilom. Gle-
de trošarine na sladkor zahtevajo gos-
podarske organizacije Slovenije, da se
nova trošarina na ta predmet ne po-
bira. Nameravani monopol na sladkor
ne bi prinesel zaželenega uspeha zni-
žanja cen, bati se je marveč, da bo ce-
ne še dvignil. Glede riža in olja se
zahteva, da se trošarina na domači pri-
delek popolnoma ukine. Trošarina na
kavo in na kavnine nadomestke se ima
ukiniti oziroma znižati na eno četrtino.
Isto velja tudi za davek na pivo. Nova
trošarina na pivo je pravzaprav pro-
dukcijski in ne kozumni davek. Spome-
nica ostro kritizira obdajenec električne
in plinov razsvetljave, ker ta davek
grozi upropasti električno industrijo.
Elektrika nadomestuje premog in pe-
toleje, za katero moramo plačevati ino-
zemstvu ogromne milijone. Po mnenju
strokovnjakov bi ta davek podražil kon-
zum električne luči pri 16 svečni žarni-
ci za 53 odstotkov in pri 1000svečni
žarnici za 160 odstotkov. Davek na
električno razsvetljavo pomeni davek na
civilizacijo. Trošarina na alkohol in
aloholne pijače, ki znaša do 80 K na
liter, nam bo uničila spiritozno indu-
strijo, ki izvažala ogromne množine alko-
hola v inozemstvo. Trošarina na žga-
nje naj se uvede pri nas šele tedaj, ako
se isto izvrši tudi v Srbiji. Spomenica
odklanja vsako obdajenje mineralnih
vod, ki grozi uničiti naša zdravilišča
in v prvi vrsti zadene državo samo.
Gospodarski krogi odločno odklanjajo
namero vlade, da se vpelje tudi pri nas
monopol na vžgalice, sol, petrolej in
cigaretni papir. Tak monopol bi pri-
nesel državi manj kakor monopolne ta-
kese, konzumente pa bi oškodoval z višji-
mi cenami, nego so v prosti trgovini.
Spomenica protestira končno proti raz-
širjenju užitinske črte v Ljubljani in
zahteva, da se ta užitina sploh odpravi,
ker ne obstoja v nobenem drugem
mestu.

Poslanec dr. Kramer izjavlja v
imenu demokratičnih narodnih pred-
stavnikov, da povsem soglasno z izneženimi
pritožbami glede poslovnega davka in
trošarin. Slika boj demokratičnih članov
finančnega odbora za revizijo proračuna

na in navaja njih dosežene sklepe.
Izraza upanje, da bodo ti sklepi pri
reviziji proračuna, ki je sedaj na dnevnem
redu, v polni meri upoštevani. Go-
vornik opozarja na velike težkoče, ki se
stavijo enotni gospodarski politiki države
nasproti, katere bomo premagali v
znatni meri tudi s čim čvrstejšo ju-
goslovansko gospodarsko organizacijo.
Poslanec dr. Puc smatra, da je proračun
nezakonit in da nikogar ne veže.
Državna uprava nalaga pridobitvenim
slojem neznosna bremena, ne polaga
pa nobenih računov. Govornik je proti
vsem davkom, ki ne pospešujejo pro-
dukcije. Mi nismo separatisti, toda za-
klati se ne damo.

V debati se je oglasilo še več govor-
nikov, ki so iznašali konkretne pri-
tožbe in slikali absurdnost ter neizpeljivost
mnogih novih predpisov.

Vsi govorniki so želi živahno, me-
stoma burno odobranje. Na koncu
je predložil g. Jelačin resolucijo, ki v
očigled predstoji jadranjski konferen-
ci povdarja naše narodne zahteve. Re-
solucija in spomenica na vlado sta bili
z velikim navdušenjem soglasno spre-
jeti.

== Državne nabave. Novi odbor za
izvršitev državnih nabav je na svoji
zadnji seji razpravljal med drugim
o načinu nakupovanja. Po daljši de-
bati je bilo sklenjeno, da se opusti
dosedanja praksa, po kateri so se
nabave vršile posamezno za vsako
ministrstvo. Odslej se bo nabava po-
trebščin vršila za vsa ministrstva
skupno. Dobave se bodo v prvi vrsti
naročile pri domačih tovarnah in de-
lavnih in šele v drugi vrsti v ino-
zemstvu. Na prvi seji se je sklepalo
o nabavi moke in obleke za vojaštvo,
bencina, premoga in drv za vsa mi-
nistrstva. Do definitivnega sklepa pa
ni prišlo. — Da se centralizira na-
bava blaga za vsa ministrstva, je
načeloma dobro. Kdor pa pozna da-
našnje prilike, mora imeti proti temu
načinu pomisleke. Očividno si hoče
obdržati ta odbor, ki dela pogodbe
glede nabave blaga, proste roke, da
sme kupiti blago od poljubne osebe.
Nevarnost obstoji tudi v tem, da bo
nabavni odbor začel sam producira-
ti, kar bo stalo državo trikrat, štiri-
krat več kakor ako se izroči delo pri-
vatnemu podjetniku. Savski most pri
Beogradu n. pr. bi privatni podjet-
niki napravili za tri milijone kron,
državo pa bo stal neizmerne milio-
ne. Ravno tako moramo biti proti
temu, da gradi ministrstvo za javna
dela v lastni režiji novo poslopje za
ministrstvo pošte. S takim gospodar-
stvom se ne popravljajo, nego uni-
čujejo državne finance.

== Sladkorni monopol. Finančni
minister je pozval ravnatelje vseh
sladkornih tovarn v naši kraljevini
v Beogradu zaradi dogovora o odku-
pini celokupne produkcije sladkorja
v kampanji 1920./1921., katero bi
izključno prodajala država po stalni
ceni, da se prepriča navijanje cen
kakor je bilo doslej običajno. Cena
sladkorju v nadrobni prodaji se do-
loči na 10 do 11 dinarjev za kilo-
gram.

== Preskrba s sladkorjem. Iz Beo-
grada nam poročajo 7. oktobra: Vče-
raj dopoldne se je vršila v finančnem
ministrstvu konferenca ravnateljev
sladkornih tovarnic. Konferenca je
sklical finančni minister v svrhu in-
formiranja o letošnji sladkorni kam-
panji, ker namerava država sladkor
monopolizirati. Navzoči ravnatelji so
izjavili, da bo letošnja kampanja
znatno večja od lanske. Lani se je
pridelalo 700 do 800 vagonov, letošnji
pridelek pa bo 4- do 5krat večji.
Vlada je izjavila, da bo odkupila
sladkor sladkornim tovarnicam po 8
dinarjev, prodajala ga bo pa po 12
dinarjev. Računa se, da bo znašala
sladkorna kampanja v naši državi
3000 vagonov, 5000 vagonov pa ga
bo treba uvoziti.

== Carinske olajšave za industri-
je, obrtnike in poljedelce. „Službene
Novine“ prinašajo v št. 217. naredbo
generalne direkcije carine, s katero
se z neznatnimi izpremembami po-
daljšuje veljavnost lanskeletne na-
redbe, po kateri se industriji, obrt-
niki in poljedelci pri uvozu za last-
no porabo potrebnih strojev in obrat-
nih sirovin oproščajo carine, oziroma
plačujejo za nekatere predmete
brez ozira na provenienco le mini-
malno carino. Carinskemu uradu je
treba predložiti pri vsaki pošiljavi
potrdilo trgovske zbornice in potrdi-
lo trgovskega ministrstva v Beo-
gradu, da uvoženega blaga ni v državi
ali ne v zadostni meri.

== Bavarsko-jugoslov. pogajanja
v Beogradu. Odposlanstvo bavarske
vlade pod vodstvom poljedelskega
ministra Wutzlhofera se je pogajalo
z našo vlado v Beogradu o medse-
bojnih izvoznih možnostih, predvsem
zaradi izvoza koroze na Bavarsko.
Koruzna žetev je izpadla jako dobro
in tudi iz leta 1919. je še mnogo za-
log. Odposlanstvo je ugotovilo, da
bi preostajalo za izvoz iz Jugoslavije
približno 50.000 vagonov koroze.
Preskrbelo se je že vse potrebno za
nakup večje množine koroze. Bavar-
ska vlada bo skušala, kupovati koro-
zo posebno pri nemških kmetih v Ba-
natu. Izvoz drugih živil iz Jugosla-
vije na Bavarsko ne pride v poštev.
V kompenzacijo je bavarska vlada
pripravljena dobavljati industrijske
izdelke.

== Tečaj za konzerviranje sadja se
vrši na mariborski državni vinarski
in sadijski šoli dne 15. in 16. oktobra.
Predavanja se prične ob 9. uri
dopoldan. Udeležence plačajo za di-
jaški sklad 20 kron.

== Poprava proge Ljubljana-Beo-
grad-Solin se prične sedaj z večjo
vzmetjo, ker je uprava za zgradbo že-
leznic dobila v to svrhu poseben kre-
dit 40 milijonov dinarjev. Izdelan je
tudi načrt za zgradbo 950 km no-
vih železnice tekom prihodnjih 50 let.

Borze 7. oktobra.

Zagreb. Danes je bila tendenca nekoliko
bolj čvrsta in je bilo več živahnosti v pro-
metu. Ker pa je bilo na trgu precej blaga,
se tečajji niso mogli popraviti.

Devize: Berlin 197 do 200, Milano 508
do 512, London 425, New York 122.50
do 125, Pariz 810 do —, Praga 163 do 163
Dunaj 35.40 do 36.70. Valute: dolarji 122
—123.50, avstrijske koroze 35.50-36.50, rublji
125 do 127, češke koroze 188 do 170, 20 K
v zlatu 400 do 425, funti 410 do 415, fran-
coski franki 800 do —, napoleonidori 410
do 427, marke 198 do 200, leji 224 do 228,
lire 510 do 520, švicarski lire — do —, Sri-
ca 1950 do 2000.

Effekti:

	Genar blago
Banka za Primorje	1060 1100
Banka za trg, obrt in ind.	410 420
Hrvatska eskompta	1680 1690
Banka Brod na Savi	380 390
Zagr. kreditna banka	2370 2380
Jugoslav. banka	1060 1100
Ljubljanske kreditne	705 710
Hrv. zemljopisna banka	130 132
Narodna banka	10.700 10.800
Prva hrv. kreditnica	480 485
Hrvatska pošta banka	805 810
Srbska banka	4800 —
Dobruška	2950 —
Gubina	925 940
Narodna šem. industrija	— 1115
Ljubljanske strojne tovarne in livarne	—

Produktna borza. Cena moke je zopet
poskočila. Nulcarica 14.50, moka za kruh
18.50, krušna moka 12 franko banatska sta-
nica.

Beograd. Tendenca čvrsta. Valute: funti
107 do 109, franki 210 do 212, dolarji 31 do
31.50, lire 132 do 135, levi 41 do 41.50,
leji 55.50 do 57, češke koroze — do —, marke
50.50 — 51 —, avstrijske koroze — do —,
grške drahme — do —, napoleonidori 107
do 107.50. Devize: London 109 do 110 —,
Pariz 210 do 212, Zeneva — do —, Praga
40.5 do 41, Berlin 49 do 49.50, Dunaj 9 —
do 9.50, Milano 130 do 132 —, Rim — do —.

Narodna banka 2760 2800
Srbska parobrodarska družba 780 820

Dunaj, devize v prostem prometu:
Zagreb 267 do 287, Budimpešta 93 do
104, Praga 441 do 467, Varšava 106
do 126, dinar 1075 do 1125, dolar
290, lira 1250, lej 535 do 537, rubelj
280, marka 542 do 547.50, francoski
franki 2025, švicarski franki 4775 do
4780, funti 980.

Effekti:

Avst. kronica — mila	120 —
— majska randa	180 —
Opuska kronica randa	105 —
V. avstrijsko vojno posojilo	67 —
Turško oročje	2865 —
Kreditni naved na trg. in industr.	1009 —
Anglobanka	909 —
Bankverein	628 —
Bosanska zemljopisna banka	800 —
Avstrio-Ogrska banka	5100 —
Zagrebovska banka	1798 —
Državno — — — —	4865 —
Južna italijanska	1550 —
Alpino-Montan	4485 —
Pratka železna industr.	9200 —

Zürich, devize: Berlin 9.95, Holand-
ska 193.60, New York 624, London
21.85, Pariz 41.70, Milano 24.15, Bru-
selj 43.75, Kopenhagen 88.50, Stock-
holm 124.50, Kristijanija 87.25, Ma-
drid 91.50, Buenos Ayres 230, Praga
8.10, Beograd 20, Zagreb 5, Dunaj
2.35, žigosane 1.80, Budimpešta 1.80.

Vremensko poročilo.
Ljubljana 306 m nad morjem

Dan	Glavna temperatura v senci	Slabša temperatura v senci	Slabša temperatura na senci	Veliki vetrovi	Nabo	Prijava v vreme
7. okt.	7. okt.	7. okt.	7. okt.	h-ov vzhod	del. obl.	0.0
7. okt.	7. okt.	7. okt.	7. okt.	sl. sev. vzh.	vel. obl.	0.0

Obr: 2046 m nad morjem

Dan	Glavna temperatura v senci	Slabša temperatura v senci	Slabša temperatura na senci	Veliki vetrovi	Nabo	Prijava v vreme
6. okt.	31. okt.	31. okt.	31. okt.	sl. vzhod	tamo	0.0
7. okt.	7. okt.	7. okt.	7. okt.	sl. vzhod	vel. obl.	0.0

Srednja včerajšnja temperatura 18.7, normalna 12.0
Vremenska napoved: Lepo hladno severno vreme.
Sloce vzhajata danes ob 6.9, zahajata ob 5.76.

Narodno gledališče.

Drama:

Petek, 8. okt.: Leonid Andrejev: Anfi-
sa. E.

Sobota, 9. okt.: Bernard Shaw: Pyg-
malion. B.

Nedelja, 10. okt.: Milan Ogrizović:
Hasanaginica. (Izven.)

Ponedeljek, 11. okt.: Ivan Cankar: Za
narodov blagor. D.

Opera:

Petek, 8. okt.: Leoncavallo: Glumači;
Bayer: Kraljica Lutk. D.

Sobota, 9. okt.: Oskar Nedbal: Iz baj-
ke v bajko. A.

Nedelja, 10. okt.: Verdi: Trubadur.
(Izven.)

Ponedeljek, 11. okt.: Zaprt.

Po svetu.

× 70 let v ujetništvu. Iz Rusije je te
dni prispel v Budimpešto 90 let stari
madžar Bumpa, ki je kot huzar leta
1848 prišel v ruško ujetništvo ter bil
odveden v Sibirijo. Prehranjeval se je
že mnogo let z beračenjem. Z madžar-
skimi ujetniki iz svetovne vojne se je

Bumpa po sedemdesetih letih sedaj vr-
nil v domovino.

× Carjevi dragulji. Pariškemu „Ma-
gnu“ se iz Londona porača, da je ame-
riška carinska oblast zaplenila 14 za-
bojev, ki so bili naslovljeni na sovjetskega
zastopnika v Washingtonu. V
zabojih so bili dragulji umorjenega
ruskega carja.

× 50 dni brez hrane. Načelnik irske-
ga mesta Cork, Swiney, je kot zaščitnik
revolucionarne stranke Sinfajnovcev
prišel z angleško oblastjo v konflikt. Bil
je aretiran, a v znak protesta odklanja
v ječi vsakršno hrano. Gladuje že 50

dni in je že tako oslabil, da se dnevno
pričakuje njegova smrt. Swiney je v
gladovanju dosegel svetovni rekord. Z
njegovim slučajem se primerja glado-
vanje v Londonu in New Yorku. Poleg
vseh priprav je Succi vzdržal v gla-
dovanju v Londonu 42, a v New Yorku
45 dni.

× Visoka starost. Po statistiki prej-
šnjega stoletja je bilo leta 1890 v
Nemčiji 78 ljudi, starih nad 100 let,
v Franciji 213, v Španiji 401, v An-
gliji 146, v Irski 578, v Romuniji 100,
v Zedinjenih državah 3981. V mali
Srbiji je bilo leta 1897 434 ljudi, sta-

rih od 105 do 140 let. V Rusiji je ži-
vel leta 1850. mož, ki je bil star 169
let.

× Namesto tobaka sladkor. Sovjet
ruskih ljudskih komisarjev je objavil
dekret, s katerim prepoveduje pušenje
v javnih lokalih (gledališčih, kolodvo-
rih, pisarnah) in na zborovanjih. De-
kret ne dopušča nobene izjeme. Neka-
dili dobijo kot odškodnino četrta funta
sladkorja in nekoliko čaja ali kave.

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij „Jutra“.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Priporočamo
domače trdke:

Mali trgovski in obrtni oglasnik

Izhaja poljubno.
Vsaka objava 4 K.

Arhitekti:

Frco Viljam, mestni graditelj,
Gospodarska cesta 10.

Avto delavnice:

Puch F., Karlovska cesta 10 in
Dunajska cesta 47.

Brusarice:

Van no Vokoslav, Stari trg 2.

Črevljariji:

Brocelnik Lovro, izdel. zgor. delov,
Vidovdanska cesta 1.

Erjave Fr., Stari trg 11a.

Erman Ivan, Valvazorjev trg 1.

Lozar Anton, izdel. zgor. delov,
Dalmatinova ulica 7.

Oblak Matej, čevljar, Glince,
Ločnikarjeva ulica 93.

Drogerija, fotomanufak- tura, parfumerija:

Gravčar, Selenburgova ulica 5.

Kanc A., Židovska ulica 1.

Fotografi:

Grabietz Franjo, Miklošičeva c. 6,
nasproti hotela „Union“.

Hušar Hugon izvršuje slike za
legitimacije najhitreje, Val-
vazorjev trg 7, nasproti Kri-
ževniške cerkve.

Kavarne:

Izakar Marija, Židovska steza 4.

Cufar Ana, Turjaški trg 6.

Kleparji:

Košar J., Črevljarska ulica 4.

Korn T., krovstvo, vodovodne in-
stalacije, Poljanska cesta 8.

Ključničarji:

Slanovi Ivan, Selenburgova ul. 6.

Stupnik Fr. in Lotrič Val., Tržaška
cesta 11.

Knjigovesti:

Feldstein Albert, Vidovdanska c. 12.

Kolarji:

Klopcar Ludovik, Mirje 4.

Krojači:

Capuder P. ter, Vidovdanska c. 2.

Caserman A., Martinova cesta 9.

Cove Fran, Celovska cesta 23.

Gestrin Ferdo, Poljanski nasip 8.

Iglič Fr., prej v Trstu, izdelo-
vanje oblek za gospode, dame,
uniformiranje, Kolodvorska
ulica 28.

Jarc Anton, Poljanska cesta 21.

Jame Pavel, Celovska cesta 22.

Smerajc Jakob, Gradišče 5/I.

Sinkovec Fr., Florijanska ul. 24.

Krmarji:

Kassig A., uniformski predmeti,
izdelovanje čepic, Židovska
ulica 7.

Rot Ludovik, modernizir. vsko-
vrstne kuhovine, Gradišče

štev. 7, nasproti dramskega
gledališča.

Misarji:

Ahačič Luka, Hrenova ulica 8.

Goltas Ivan, Kolodvorska ul. 88.

Skafar Fran, Rimska cesta 16.

Modistke:

Horvat Miha, Stari trg 21.

Hribar Rozl, Rimska cesta 6.

Göt I. Marija, Poljanska ulica 8.

Novak Pavla, Poljanska ulica 9.

Puškarji:

Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6.

Sedlarji:

Logar Ivan, Gospodarska c. 13.

Vincek Stefan, avtotapetnik,
Glince 230.

Stikarji:

Brajer Fran, Osojna pot 3.

Bricelj Fran, Selenburgova ul. 6.

Malgal Tone, ličar, Kolodvorska
ulica 6. (20)

Mekinda Josip, Cesta na gorenj-
sko železnico 7.

Stare in drug, pleskarja, Poljanski
nasip 29/I.

Stiplošek A., Rožna ul. 31. Cen-
tral: Ljubljana; podružnica:
Bled.

Sodarji:

Rapič Fr., zaloga sodov in so-
darskega lesa, vsa popravila.

Kalivjska ulica 18. -1

Tišler Josip, Koslerjev vrt v Siski.

Tapezniki:

Salove Fran, Poljanska cesta 19.

Skladisti:

Balkan, d. d., Dunajska cesta 33.

Spedijerji:

Balkan, d. d., Dunajska cesta 33.

Uher F. & A., Selenburgova ul. 4.

Trgovine:

Bar Franc, zaloga pisalnih strojev
in potrebščin, mehanična de-
lavnica, Cankarjevo nabr. 5.

Batjel F., velika zaloga dvokoles,
šivalnih in raznih strojev,
Stari trg 28.

Brozel & Fritsch, železnina, Can-
karjevo nabrežje 1.

Deronda Fran, konfekcija naj-
boljše kakovosti, manufak-
tura na debelo, najnižje cene,
Emonska cesta 8.

Dörfler Marija, delikatese, Mestni
trg 12.

Gorec J., avtomobili, avtogaraža,
avto delavnica, kolesa in vse
kolesne potrebščine, Gospo-
darska cesta 14 in Vegova
ulica 8.

Jax Iv. & sin, šivalni in pisalni
stroji, kolesa po najnižji ceni,
Dunajska cesta 15.

Kilmáček S., uniformiranje in iz-
delovanje civilnih oblek, Se-
lenburgova ulica 6.

Kmet & Co., kupuje laneno seme,
suhe gobe in fižol, Gospo-
darska cesta 8.

Maček J., največja zaloga moških
in deških oblek, Aleksandrova
cesta 3.

Medica & Co., manufakt, Sodna
ulica 7.

Mikuš L., izdelovanje dežnikov,
Mestni trg 15. (30)

Oblat Aleksander, zaloga čevljev
vsake vrste, Sv. Petra c. 28.

Ponikvar Stanislav, zaloga kirur-
gičnih predmetov, Sv. Petra
cesta 33.

Rasberger A., gramofoni in god-
beni avtomati, vsa popravila
ceno, Sodna ulica 5.

Rogelj M., manufakt, Sv. Petra
cesta 38.

Sandrin J., zaloga usnja, pod-
platov itd. na debelo, Mestni
trg 6. (20)

Sever Andrej, trgovina z usnjem,
Prešernova ulica 9

Sitar Ciril, štamplje najtrše ka-
kovosti, Sv. Petra cesta 13.

Stancar Hinko, specerijsko blago,
Dunajska cesta 16.

Stojar J., manufaktura, Dunaj-
ska cesta 5.

Skrbec Marija, prodaja lesene robe
in popravila, Tržaška c. 5.

Schreuer Antonija, trgovina s čevlji,
Gradišče 10.

The Rex Co., pisalni stroji, Gra-
dišče 10.

Uranus-Papirica, cigaretni papir
in stročnice, Mestni trg 11.

Verhays J., elektrotehnični pred-
meti, Ljubartova ulica 4.

Urarji:

Ravnihar Ivan, Sv. Petra cesta 44.

Zlatarji:

Dellč Kajo priporoča svojo de-
lavnico za popravila in nova
dela, Hilšerjeva ul. 4. (20)

Košek Milan, Cankarjevo nabr. 31.

Ravno:

Obl. konc. Zavod za pokončevanje
pogan, mišl in mrcesa, Kolo-
dvorska ulica 39.

„Svetla“, elektroteh. podjetje,
centrala Ljubljana, Mestni
trg 25. 3

Urna in zanesljiva ženska, ki se v
Ljubljani dobro spozna, dobi lep postranski za-
služek. Zglašaj naj se v upravni tvi „Jutra“

Družba JADRAN

Dunajska cesta štev. 9

kupuje 234 10-7

orehe

letošnjega pridelka v vsaki množini,
le zdravo, lepo, dobro sušeno blago, kolo-
dvor Ljubljana ali v skladišču Ja-
dran dostavljeno, po solidnih cenah, vreče
se dopolnjejo za polnitev.

F. Oražem & Jančar

pleskarja

Ljubljana, Breg št. 6

se priporočata slavemu občinstvu za vsa
pleskarska dela. 228 10-7

Amerikansko strojno

olje

Olje, lahko, za vretena;
olje za transmisije;
olje, strojno za poljedelake stroje;
olje, strojno za težke stroje;
olje za avtomobile, lahko;
olje za motorje, izredno težko;
olje za cilindre;
olje proti prahu. 57 104-11

Glavna zaloga:

Medić, Rakovec & Zankl, d. z o. z.

prej A. Zankl sinovi.

Naročajte in širite sledeče

leposlovne knjige:

Dostojevskij-Levstik: Besi. Roman v IV. delih. Broš. 36 K, vez. 46 K,
po pošti pripor. 4 K 60 v več.

Goncourt-Pastuškin: Dekle Eliza. Roman. Broš. 10 K, vez. 16 K, po
pošti 1 K 80 v več.

Cervantes-Sorli: Tri novele. Broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti 1 K 80 v več.

Shakespeare-Zupančič: Sen kresne noči. Broš. 22 K, vez. 28 K, po
pošti 1 K 80 v več.

Ante Debeljak: Solnce in senca. Broš. 10 K, vez. 14 K, po pošti 1 K
80 v več.

Stritarjeva antologija. Uredil dr. Iv. Prijatelj. Broš. 18 K, po pošti
2 K 60 v več.

Josipa Jurčiča zbrani spisi. Druga izdaja. Uredil dr. Ivan Prijatelj.
I. zvezek broš. 18 K, po pošti 3 K več, II. zvezek broš. 22 K, po pošti
2 K 60 v več.

Knjige se naročajo pri založništvu:

Tiskovna zadruga v Ljubljani,

Sodna ulica 6. 66 11

„JADRAN“

d. z o. z.

21 104-13

Liubljana, Dunajska cesta št. 9

ima v skladišču in oddaja po najnižjih cenah:

Pšenično moko, pšenico, koruzo, oves, koruzo za
krmo, pšenične otrobe, proseno kašo, ješprenj,
sladkor, češki, v kockah, ameriški, Java kristal
beli, kavo, najfinerše namizno jedilno olje, testenine,
sir, riž, Ceylon-čaj, poper v zrnju, sol, vžigalice,
milo in petrolej, belo čiščen, sukneno in manufak-
turno perilno blago, čevlje, moške, ženske in deške,
ročno delo, trpežno, v vseh številkah.

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Charles Princ

Ljubljana

Manufaktura

196 13-7

Zaloga: Turjaški trg 1.

Pisarna: Židovska ulica 1/I.

Strojne tovarne in livarne

d. d.

Ljubljana.

40 26-4

Stroji za obdelovanje lesa, vodne turbine, žage,
hidravlični regulatorji, stiskalnice za klobuke, transmi-
sije, kovinski izdelki, armature, sesalke, ognjegasne
brizgalne, zvonovi, elektrotehnične potrebščine, elektro-
motorji.

Naročajte in čitajte

Zbirko političnih, gospodarskih in socijalnih spisov,

ki jo izdaja Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

I. zvezek: Dr. A. Zalekar, Ljudsko zdravje, cena 5 K.

II. zvezek: Dr. B. Derž, Dojenje, njega negovanje in prehrana, cena 5 K.

III. zvezek: Dr. J. Demšar, Spolne bolezni, cena 8 K.

IV. zvezek: Dr. St. Sagadin, Naš sadašnji ustavni položaj, cena 16 K.

V. zvezek: Dr. L. Pitamlo, Pravo in revolucija, cena 7 K 50 v.

VI. zvezek: Dokumenti o jadranskem vprašanju, cena 18 K. 71 9

Po pošti priporočeno velja vsaka knjiga 1 K 60 v več.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

Ustanovljena leta 1881.

obrestuje hranilne vloge po čistih:

Ustanovljena leta 1881.

3 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za svoje vložnike.

Kredit vseh vrst.

Hranilne vloge K 70.000.000.

Tekoči račun.

11 9